

**Міністерство освіти і науки України
Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка
Університет Нігде Омера Халісдеміра
Міжнародна академія прикладних наук в Ломжі
Ханчжоу Дін'їн Закордонних Освітніх послуг Ко., Лтд
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова
Ізмаїльський державний гуманітарний університет
Університет Григорія Сковороди в Переяславі
Рада молодих учених при Сумській ОДА
Наукове товариство Глухівського НПУ ім. О. Довженка**

**ГЛУХІВСЬКІ НАУКОВІ ЧИТАННЯ – 2025.
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СУСПІЛЬНИХ ТА
ГУМАНІТАРНИХ НАУК**

ЗБІРНИК МАТЕРАЛІВ

**XV Міжнародної науково-практичної інтернет- конференції
молодих учених і студентів**

10-12 листопада 2025 р.

Глухів – 2025

<i>Лисенко О. О.</i>	101
СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО ЯК ЧИННИК РЕГІОНАЛЬНОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ	101
<i>Литвиненко Є. О.</i>	105
КОМПЛАЄНС-КОНТРОЛЬ У БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВАХ	105
<i>Майструк К. І.</i>	109
ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ	109
<i>Мельничук В. А.</i>	112
СТРАТЕГІЇ ЦІНОУТВОРЕННЯ В ІНДУСТРІЇ LUXURY FASHION: БАЛАНС МІЖ ПРЕСТИЖЕМ ТА ПРИБУТКОВІСТЮ	112
<i>Михайловський О. М.</i>	115
СОЦІАЛЬНІ ПРОЄКТИ: ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ТА ЗАЛУЧЕННЯ СТЕЙКХОЛДЕРІВ	115
<i>Міріонкова О. С.</i>	119
РОЛЬ ІНФОРМАЦІЇ В ІГРОВИХ МОДЕЛЯХ ПРИЙНЯТТЯ ЕКОНОМІЧНИХ РІШЕНЬ	119
<i>Москалюк С. І.</i>	123
ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ РОЗРОБКИ АНТИКРИЗОВОЇ СТРАТЕГІЇ У СУЧАСНИХ УМОВАХ	123
<i>Носова Н. І.</i>	131
ЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА З ВИРОБНИЦТВА СІЛЬГОСПТЕХНІКИ АТ «ЕЛЬВОРТИ» У ВОЄННИЙ ЧАС	131
<i>Осадчий М. Л.</i>	134
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ВІДНОВЛЕННЯ МОРСЬКИХ ПОРТІВ УКРАЇНИ: ВПЛИВ НА МІСЦЕВІ ГРОМАДИ ТА РИНОК ПРАЦІ	134
<i>Павленко Н. М.</i>	139
<i>Данильченко О. В.</i>	139
РОЛЬ ЗАЛІЗНИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ В ЕКОНОМІЧНІЙ СТІЙКОСТІ ПРИКОРДОННИХ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ	139
<i>Патяка В. Д.</i>	142
ДОСЛІДЖЕННЯ ПІДХОДІВ ДО МОДЕЛЮВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ КУРОРТНО-РЕКРЕАЦІЙНИХ СИСТЕМ	142
<i>Плевак А. І.</i>	145
ЮНІТ-ЕКОНОМІКА РЕСТОРАНІВ У КРИЗОВИХ УМОВАХ	145

Лисенко О. О.,

*здобувачка Таврійського державного агротехнологічного
університету імені Дмитра Моторного*

Науковий керівник – канд. екон. наук, доцент Завадських Г. М.

СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО ЯК ЧИННИК РЕГІОНАЛЬНОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Сучасна економіка України переживає період трансформацій, зумовлених війною, змінами у структурі зайнятості, зростанням соціальної нерівності та необхідністю відновлення територіальних громад. У цих умовах особливої актуальності набуває соціальне підприємництво – форма господарювання, що поєднує економічну доцільність із суспільно корисною метою.

Соціальні підприємства не лише створюють робочі місця й забезпечують самозайнятість населення, а й сприяють відновленню локальної економіки, розвитку людського капіталу та підвищенню рівня соціальної згуртованості громад.

Метою дослідження є аналіз економічних аспектів впливу соціального підприємництва на розвиток регіонів України, виявлення чинників його зростання та оцінка потенціалу для сталого відновлення економіки у післявоєнний період.

Соціальне підприємництво ґрунтується на поєднанні ринкових механізмів і соціальної місії. Основною метою діяльності таких організацій є не максимізація прибутку, а вирішення суспільно значущих проблем - зайнятість вразливих груп населення, надання соціальних послуг, екологічне виробництво, підтримка освіти чи культури.

На відміну від традиційних підприємств, соціальні бізнеси реінвестують більшу частину прибутку у розвиток власної соціальної діяльності [2]. Їхній економічний ефект вимірюється не лише через фінансові показники, але й через

соціальну віддачу від інвестицій (SROI) - показник, який відображає яку суспільну користь створює кожна вкладена гривня.

На регіональному рівні соціальне підприємництво виконує низку важливих економічних функцій:

- створення робочих місць у громадах, де традиційний бізнес не функціонує через економічну невивідність;
- підвищення рівня доходів населення через підтримку місцевого виробництва;
- активація людського капіталу - залучення молоді, ветеранів, внутрішньо переміщених осіб до підприємницької діяльності;
- розвиток територій, особливо сільських і депресивних, за рахунок мультиплікативного ефекту локальних бізнесів;
- формування культури соціальної відповідальності та довіри між бізнесом, громадою й владою.

За даними соціологічних опитувань та аналітичних звітів «Social Business Hub Ukraine», у 2024 р. в Україні діяло близько 1600 соціальних підприємств, з яких понад 60 % зосереджені у центральних та західних регіонах. Найпоширеніші напрями діяльності – виробництво харчової та текстильної продукції, ремісничі майстерні, послуги у сфері туризму та освіти.

Розвиток соціального підприємництва створює економічний мультиплікативний ефект для регіональної економіки. Кожне нове соціальне підприємство, за оцінками досліджень ПРООН, створює в середньому 3–5 робочих місць без залучення державних субсидій. Це особливо важливо для сільських територій, де рівень безробіття перевищує середній по країні.

Соціальні підприємства також стимулюють місцеве виробництво: закупаючи сировину у фермерів, вони сприяють розвитку малого агробізнесу. У регіонах, де такі підприємства діють активно (Львівська, Вінницька, Дніпропетровська області), спостерігається зростання показників

самозайнятості населення та збільшення обсягів валового регіонального продукту [2].

Статистичні дані свідчать, що у громадах із розвиненими соціальними бізнесами рівень зайнятості населення на 10–15 % вищий, ніж у середньому по регіону. У Дніпропетровській області, наприклад, проекти соціального підприємництва («Шляхетна справа», «Еко-простір», «ВетеранHub») стали частиною регіональних програм підтримки ветеранів та внутрішньо переміщених осіб.

Соціальне підприємництво активно інтегрує інноваційні рішення, що сприяє модернізації регіональної економіки. Інновації проявляються у таких формах:

- запровадження еко-дружніх технологій (виробництво з вторинної сировини, біопакування, zero-waste концепції);
- створення цифрових платформ для реалізації соціальних продуктів і послуг;
- розроблення освітніх стартапів, спрямованих на інклюзію осіб з інвалідністю або ветеранів;
- розвиток соціального туризму, який поєднує економічну вигоду з культурно-просвітницькими цілями [3].

Так, у Запорізькій області діє соціальне підприємство «Дивосвіт» - етно-комплекс, що поєднує туристичну, освітню та благодійну діяльність. Воно не лише створює робочі місця, а й стимулює розвиток креативної економіки регіону. Подібні приклади свідчать, що соціальний бізнес може бути каталізатором локальних інновацій і підвищення привабливості територій.

Попри позитивні тенденції, соціальне підприємництво в Україні стикається з низкою системних перешкод:

- недостатність фінансових ресурсів і відсутність спеціальних державних програм кредитування;

- відсутність законодавчого статусу «соціального підприємства», що ускладнює доступ до пільг та грантів;
- низький рівень бізнес-освіти серед засновників соціальних проєктів;
- обмеженість каналів збуту продукції, особливо у громадах з невисокою купівельною спроможністю.

Вирішення цих проблем можливе шляхом створення регіональних центрів підтримки соціального бізнесу, пільгового оподаткування, партнерства між соціальними підприємцями, місцевою владою та традиційним бізнесом [2].

У післявоєнний період соціальне підприємництво здатне стати одним із ключових механізмів відбудови місцевих економік. Його перевага - гнучкість, локальна спрямованість і здатність швидко реагувати на соціальні потреби.

Важливим напрямом розвитку є: цифровізація процесів управління та збуту; кластеризація соціальних підприємств – створення мереж і кооперацій у регіонах; державно-приватне партнерство у сфері соціальних послуг; залучення міжнародних донорів і грантів для масштабування успішних моделей.

Поступова інтеграція принципів соціального підприємництва у місцеві програми сталого розвитку дає можливість зміцнити регіональну економіку та підвищити рівень соціальної згуртованості суспільства.

Соціальне підприємництво є дієвим інструментом регіонального економічного розвитку, який поєднує економічну доцільність із соціальною відповідальністю [1].

На регіональному рівні воно забезпечує зайнятість, активізує місцеві ресурси, сприяє інноваціям і зменшує соціальну напругу.

Для розширення впливу соціального бізнесу необхідно сформувати сприятливе правове середовище, систему фінансової підтримки та освітню інфраструктуру.

Соціальні підприємства можуть стати ядром економічного відновлення територій, особливо в умовах післявоєнної реконструкції, коли головним

завданням держави є поєднання економічного зростання та соціальної справедливості.

Література:

1. Белов Д.М., Росул Н.О. Соціальне підприємництво в механізмі реалізації конституційних прав та свобод людини та громадянина. *Аналітично-порівняльне право*. № 5. 2022. С. 6-70.
2. Завадських Г. М., Тебенко В.М. Інноваційний потенціал соціального підприємництва в контексті воєнного стану та сталого розвитку. *Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки) №2 (55), 2025*. С. 131-140.
3. Кірнос О. Соціальне підприємництво у сучасній Україні. *Економічний простір*, 2024. (190), 62-65. <https://doi.org/10.32782/2224-6282/190-11>

Литвиненко Є. О.,

аспірант кафедри банківської справи та страхування

Київського національного економічного університету

імені Вадима Гетьмана

Науковий керівник – канд. екон. наук, доцент Білошапка В. С.

КОМПЛАЄНС-КОНТРОЛЬ У БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВАХ

Фінансовий ринок, що стрімко змінюється, і посилення нормативно-правового регулювання призводять до того, що роль системи комплаєнса стає провідною. Комплаєнс у банківських установах – це сьогодні практично ключовий елемент корпоративного управління, адже за його допомогою забезпечується відповідність банківської діяльності законодавству, внутрішнім політикам та міжнародним стандартам. Якщо комплаєнс проведено правильно, це мінімізує правові і репутаційні ризики, підвищує довіру.

Усі фінансові організації світу хочуть бути максимально прозорими щодо своєї діяльності та операцій, що проводяться. Головні цілі такого підходу:

- гарантована безпека кожного клієнта;
- мінімізація випадків шахрайства;